



Ogólnopolska Konferencja

# INTELIGENCJA W POLSCE W LATACH 1914-1989

EWOLUCJA STRUKTURY,  
ROLI I POSTAW

26-28 września 2017 r.

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie,  
ul. Wodopojna 2



Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie  
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

oraz

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla  
Polskiej Akademii Nauk

zapraszają na ogólnopolską konferencję naukową

# INTELIGENCJA W POLSCE W LATACH 1914-1989

EWOLUCJA STRUKTURY,  
ROLI I POSTAW

26-28 września 2017 r.  
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie,  
ul. Wodopojna 2

# INTELIGENCJA W POLSCE W LATACH 1914-1989

## EWOLUCJA STRUKTURY, ROLI I POSTAW

26-28 września 2017 r.

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie, ul. Wodopojna 2

### 26 września

9.30-10.00 otwarcie konferencji

#### I

Prowadzenie: **dr hab. Mirosław Szumiło (IPN/UMCS)**

10.00-10.20 **prof. Maciej Janowski (IH PAN)**, *Formowanie się etosu inteligenta oraz inteligencji jako warstwy społecznej*

10.20-10.40 **prof. Andrzej Nowak (IH PAN)**, *Cywilizacyjna i społeczna rola inteligencji w Polsce w II połowie XIX wieku i na początku XX*

10.40-11.00 **prof. Marek Kornat (IH PAN/UKSW)**, *Dyskusja wokół misji inteligencji polskiej w II RP*

11.00-11.20 **prof. Janusz Żarnowski (IH PAN)**, *Inteligencja jako warstwa społeczna przed wojną oraz jej losy w dobie powojennej*

11.20-11.40 **prof. Tomasz Zarycki (UW)**, **dr Tomasz Warczok (UW)**, *Ewolucja statusu i wewnętrznej struktury elit polskiej inteligencji w XX wieku światłe teorii „pola władzy” Pierre’a Bourdieu*

11.40-12.10 dyskusja

12.10-12.30 przerwa kawowa

#### II

Prowadzenie: **prof. Marek Kornat (IH PAN/UKSW)**

12.30-12.50 **prof. Włodzimierz Mędrzecki (IH PAN)**, *Inteligencja polska w II Rzeczypospolitej: między misją społeczną, służbą państwu i karierą*

12.50-13.10 **prof. Tadeusz Epsztein (IH PAN)**, *Ziemiaństwo a inteligencja w II Rzeczypospolitej*

13.10-13.30 **prof. Konrad Zieliński (UMCS)**, *Różne oblicza inteligencji żydowskiej w Polsce od przełomu XIX i XX wieku do 1939 r.*

13.30-13.50 **prof. Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (IH PAN)**, *Środowisko prawnicze w okresie międzywojennym*

13.50-14.10 **dr Karol Sacewicz (IPN)**, *Inteligencja polska II RP wobec komunizmu. Zarys problemu*

14.10-14.30 **dr Sebastian Piątkowski (IPN)**, *Eksterminacja inteligencji polskiej pod okupacją niemiecką*

14.30-15.00 dyskusja

15.00-16.00 przerwa obiadowa

### III

Prowadzenie: **prof. Janusz Wrona (UMCS)**

**16.00-16.20 dr Jarosław Chodak (UMCS)**, *Aspiracje zawodowe czy statusowe? Procesy awansu do warstwy inteligencji w latach 1944-1989*

**16.20-16.40 dr Krzysztof Popiński (UE we Wrocławiu)**, *System szkolnictwa wyższego w II Rzeczypospolitej i jego wpływ na funkcjonowanie uczelni polskich po 1945 r.*

**16.40-17.00 prof. Patryk Pleskot (IPN/PWSZ w Oświęcimiu)**, *Ponad żelazną kurtyną. Problematyka zachodnich wpływów intelektualnych w komunistycznej Polsce (na przykładzie kontaktów polskich historyków z Francją)*

**17.00-17.20 prof. Krzysztof Kosiński (IH PAN)**, *„Pan od polskiego”. Ireneusz Gugulski (1935-1990) – nauczyciel i wychowawca (Przyczynek do historii inteligencji w PRL)*

**17.20-17.40 dr Katarzyna Zawadka (IPN)**, *Jak próbowano wykształcić nowego inteligenta – z dziejów szkolnictwa partyjnego PZPR*

**17.40-18.00 dr Daniel Przastek (UW)**, *Między niezależnością a podporządkowaniem. Środowisko teatru w okresie Polski Ludowej*

18.00-18.30 dyskusja

## 27 września

### IV

Prowadzenie: **dr hab. Marcin Kruszyński (IPN)**

**9.00-9.20 dr Małgorzata Ptasieńska (IPN/UW)**, *Inteligencja II RP na emigracji po 1939 r.*

**9.20-9.40 dr Sebastian Ligarski (IPN)**, *Aparat przemocy PRL wobec środowisk twórczych*

**9.40-10.00 dr hab. Mirosław Szumiło (IPN/UMCS)**, *Inteligencja w Komitecie Centralnym PZPR*

**10.00-10.20 prof. Jan Żaryn (IPN/UKSW)**, *Księża jako warstwa polskiej inteligencji (wiek XX)*

**10.20-10.40 dr Rafał Łatka (IPN)**, *Prymas Wyszyński a inteligencja katolicka 1970-1981*

10.40-11.10 dyskusja

11.10-11.30 przerwa kawowa

## V

Prowadzenie: **dr Konrad Rokicki (IPN/WUM)**

**11.30-11.50 prof. Jędrzej Chumiński (UE we Wrocławiu)**, *„Nowa inteligencja” w polskich zakładach przemysłowych – analiza społeczno-demograficzna (1945-1956)*

**11.50-12.10 prof. Tadeusz Rutkowski (UW)**, *Kształtowanie nowego modelu humanisty w Polsce Ludowej w latach 1948-1956 i jego efekty*

**12.10-12.30 prof. Janusz Wrona (UMCS)**, *Stronnictwo Demokratyczne jako przystań dla inteligencji*

**12.30-12.50 dr Małgorzata Choma-Jusińska (IPN)**, *Kreatorzy czy hamulcowi? Rola inteligencji w działalności środowisk opozycyjnych w PRL*

**12.50-13.10 Michał Przeperski (IPN)**, *Wentyl bezpieczeństwa czy wewnętrzna opozycja? Środowisko tygodnika „Polityka” 1957-1981*

**13.10-13.30 dr Marek Jedynak (IPN)**, *Z szeregów Armii Krajowej do naukowych gabinetów. Studium przypadków, karier i dokonań*

**13.30-14.00** dyskusja

**14.00-15.00** przerwa obiadowa

## VI

Prowadzenie: **prof. Jerzy Eisler (IPN, IH PAN)**

**15.00-15.20 dr Konrad Rokicki (IPN/WUM)**, *Środowisko medyczne*

**15.20-15.40 dr hab. Cecylia Leszczyńska (UW)**, *Prezesi, dyrektorzy, urzędnicy: kadry bankowe II RP i PRL*

**15.40-16.00 prof. Tomasz Sobczak (ZUT w Szczecinie)**, *Ekonomiści w życiu publicznym II Rzeczypospolitej*

**16.00-16.20 dr Agata Kusto (UMCS)**, *Od animatora do aktywisty. Wybrane postawy powojennych badaczy folkloru muzycznego na Lubelszczyźnie*

**16.20-16.40 dr Elżbieta Romanowska (IPN)**, *Kariera zawodowa prokuratorów w Polsce w latach 1919-1989*

**16.40-17.00 dr Huber Wilk (IH PAN)**, *Kontynuacja czy nowy start. Inteligencja techniczna w powojennym przemyśle motoryzacyjnym (1945-1970)*

**17.00-17.30** dyskusja

**17.30-18.00** przerwa kawowa

**18.00-20.00** panel dyskusyjny: *Rola inteligencji w życiu społecznym i politycznym w Polsce XX wieku:*

Moderator: **dr hab. Marcin Kruszyński (IPN)**

Uczestnicy: **prof. Jerzy Eisler (IPN/IH PAN)**

**prof. Marek Kornat (IH PAN/UKSW)**

**prof. Jan Pomorski (UMCS)**

## 28 września

### VII

Prowadzenie: **dr Ewelina Szpak (IH PAN)**

**9.30-9.50 prof. Dorota Skotarczak (UAM)**, *Awans społeczny i drogi wejścia do inteligencji w kinie II RP i PRL*

**9.50-10.10 dr Karolina Bittner (IPN)**, *Kultura materialna polskiej inteligencji*

**10.10-10.30 dr Tomasz Osiński (IPN)**, *Inteligencja w krzywym zwierciadle rysunków satyrycznych (1918-1989)*

**10.30-10.50 dr hab. Marcin Kruszyński (IPN)**, *Marksistowsko-leninowski wzorzec inteligencji i jego propagowanie w edukacji szkolnej w PRL*

**10.50-11.10 dr Paweł Warot (IPN)**, *Czy postkomunistyczna przeszłość była motorem awansu i kariery inteligencji po 1989 r.? Przykład Warmii i Mazur*

**11.10-11.40** dyskusja

**11.40-12.10** przerwa kawowa

### VIII

Prowadzenie: **dr Tomasz Osiński (IPN)**

**12.10-12.30 dr Ewelina Szpak (IH PAN)**, *Nie tylko dr Ewa – przedstawiciele służby zdrowia w środowisku wiejskim po 1945 r.*

**12.30-12.50 prof. Grzegorz Miernik (UJK)**, *Nauczyciel wiejski w stalinizmie; przypadek Kielecczyzny*

**12.50-13.10 dr Sylwia Straszak-Chandoha (UE we Wrocławiu), dr Adriana Merta-Staszczak (Politechnika Wrocławska)**, *Inteligencja wiejska na Dolnym Śląsku w latach 1945-1989*

**13.10-13.30 dr hab. Małgorzata Machałek (USz)**, *Kadry dla rolnictwa – między ideologią a pragmatyką?*

**13.30-13.50 dr Marcin Stasiak (UJ)**, *„Pan od fikołków”? Nauczyciel wychowania fizycznego jako przedstawiciel „nowej inteligencji” na polskiej prowincji po 1945 roku*

**13.50-14.30** dyskusja

**14.30** zakończenie konferencji

PATRONI MEDIALNI

